

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 05
Rotel 0506

PROTOKOLL
2010-04-29
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga
Mål nr Ö 7311-09

Bil 3
P&R Sid 1 (8)

2010-06-09

RÄTTEN

Hovrättspresidenten Fredrik Wersäll, hovrättslagmannen Göran Karlstedt och hovrättsrådet Christian von Szalay, referent

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Hovrättsfiskalen Moa Östberg

KLAGANDE

Klas Hökerberg
Box 7836
103 98 Stockholm

MOTPART

Tillsynsmyndigheten i konkurser
Kronofogdemyndigheten
106 65 Stockholm

SAKEN

Arvode till konkursförvaltare m.m.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Södertörns tingsrätts beslut 2009-09-03 i mål K 8375-07

Spånga Byggmekano AB (bolaget) försattes i konkurs den 21 augusti 2007. Klas Hökerberg förordnades som konkursförvaltare.

Under huvudsakligen år 2007 genomförde Skatteverket en revision i bolaget avseende beskattningsåren 2005-2006. Revisionen utmynnade i ett omprövningsbeslut den 2 maj 2007, varigenom bolaget påfördes ytterligare skatt och skattetillägg. Med anledning av revisionen inledde Ekobrottsmyndigheten en förundersökning mot två tidigare bolagsföreträdare avseende misstankar om bokföringsbrott och skattebrott. Förundersökningen lades sedermera mer. Den 17 november 2008, gav konkursförvaltaren in en tväsidig anmälan till Ekobrottsmyndigheten rörande misstankar om bokföringsbrott, skattebrott och oredlighet alternativt vårdslöshet mot borgenärer under ovan angivna beskattningsår gentemot samma bolagsföreträdare med det ytterligare tillägget att det även fanns skäl att misstänka att företrädarna förfarit på ett sådant sätt att näringsförbud

Dok.Id 888852

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 10

Telefon
08-561 670 00
E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 672 99

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

kunde komma i fråga. Till anmälan bilades Skatteverkets omprövningsbeslut. Ekobrottsmyndigheten meddelade i beslut den 20 november 2008 att inte inleda någon förundersökning i anledning av förvaltarens anmälan med hänvisning till att den anmälda brottsligheten redan varit föremål för utredning och prövning i den förundersökning som tidigare lagts ned.

Den 28 januari 2009 gav förvaltaren in ett utdelningsförslag samt en framställning om arvode på 202 875 kr inklusive mervärdesskatt till tingsrätten. Av arvodet hänförde sig 22 000 kr exklusive mervärdesskatt till bl.a. brottsefterforskning och brottsanmälan.

Genom det överklagade beslutet fastställde tingsrätten arvodet till ett belopp som med 10 000 kr exkl. mervärdesskatt understeg fordrat belopp samt återförvisade utdelningsförslaget till förvaltaren för att vidta de ändringar som arvodesbeslutet föranledde. Som skäl för den gjorda nedsättningen anförde tingsrätten att det förekommit dubbelarbete som inte varit till nytta för konkursboet samt att dubbelarbetet bestått i att förvaltaren vidtagit egna brottsefterforskningar trots att han haft möjlighet att inhärmta information från Skatteverket och/eller Ekobrottsmyndigheten.

Klas Hökerberg har yrkat att hovrätten *dels* ska fastställa arvodet till honom i enlighet med det vid tingsrätten framställda yrkandet, *dels* fastställer upprättat utdelningsförslag alternativt återförvisar utdelningsförslaget till tingsrätten för fastställelse. Han har till stöd för sitt överklagande anført sammanfattningsvis följande. Konkursförvaltarens skyldighet att efterforska och anmäla brottsmisstanke och misstanke om förfaranden som kan föranleda näringsförbud enligt 7 kap. 16 § konkurslagen är ovillkorlig. Skatteverkets utredning vid en skatterevision och konkursförvaltarens utredning enligt 7 kap. 15 § konkurslagen är två helt olika utredningar, med olika utgångspunkter och syften. En av Skatteverket företagen skatterevision innan konkursen befriar inte konkursförvaltaren från dennes utredningsskyldighet. Skatteverkets revisionspromemoria kan dock utgöra ett hjälpmedel vid förvaltarens granskning. – Vid tidpunkten för sin anmälan kände han inte till om Skatteverket hade gjort en brottsanmälan, än mindre vilken brottslighet som anmälts, mot vilka personer brottsmisstankarna riktats och om anmälan även avsåg näringsförbud. Följaktligen kände han vid anmälningstillfället inte heller till att Ekobrottsmyndigheten avsåg att lägga ned tidigare inledd förundersök-

ning. – Konkursförvaltare får som regel inte någon information om att en brottsanmälan är gjord. Det kan knappast begäras av konkursförvaltaren att i varje enskilt fall kontrollera med Ekobrottsmyndigheten, polis och åklagare om det redan föreligger en brottsanmälan innan han själv gör anmälan.

Tillsynsmyndigheten i konkurser (TSM) har bestritt ändring och har till stöd för sin talan anfört sammanfattningsvis följande. Klas Hökerberg har genomfört brottsefterforskning och brottsanmälan trots att han haft vetskap om att bolaget redan varit föremål för skatterevision och brottsutredning hos Ekobrottsmyndigheten. Det kan knappast ha varit obekant för honom att förundersökningen lagts ned. Förvaltarens åtalsanmälan bygger helt på Skatteverkets omprövningsbeslut. Hans arbete i berörda delar har därmed utgjort dubbelarbete som inte varit till nytta för konkursboet. TSM bedömer att cirka 10 000 kr exklusive mervärdesskatt av det yrkade arvudet hänför sig till brottsefterforskning. – Klas Hökerbergs påstående om att det skulle föreligga en ovillkorlig skyldighet för förvaltare att anmäla brottsmisstankar som redan anmälts till Ekobrottsmyndigheten bestrids.

TSM har givit in en skrivelse från Klas Hökerberg till auktoriserade revisorn Kerstin Dreier på Osborne Johnsons Revisionsbyrå AB. Skrivelsen är daterad den 31 januari 2008 och dess femte stycke inleds på följande sätt. *”Bolaget [Spånga Byggmekano AB i konkurs; hovrättens anmärkning] har varit föremål för skatterevision och det pågår en förundersökning genom Ekobrottsmyndighetens försorg”*.

Hovrätten har berett Advokatsamfundet och Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet (REKON) tillfälle att yttra sig i frågorna om konkursförvaltares möjlighet att känna till pågående och avslutade förundersökningar samt vad sådan kännedom i så fall innebär för konkursförvaltarens skyldigheter enligt 7 kap. 8 § konkurslagen.

Advokatsamfundet har anfört i sammanfattningsvis följande. Konkursförvaltare är enligt 7 kap. 15-17 §§ konkurslagen skyldig att utreda i vad mån det i konkursen föreligger misstanke om brott. Hur pass ingripande undersökningar som konkursförvaltaren bör göra beror på omständigheterna i det enskilda ärendet. I kommentaren till konkurslagen finns dock inte angivet något undantag från konkursförvaltarens skyldighet

att utreda brottsmisstankar och förfaranden som kan leda till näringsförbud. Förvaltarens skyldighet är således ovillkorlig. – Det kan inte vara rimligt att en konkursförvaltare ska eftersöka huruvida en konkursgäldenär har varit föremål för revision och/eller förundersökning. Det skulle i så fall bli nödvändigt med efterforskningar på flera håll eftersom utredningar kan pågå hos olika myndigheter på olika orter. Ett sådant förfarande skulle medföra ökade kostnader för konkurser. Mer rimligt framstår det i stället att berörda myndigheter underrättar konkursförvaltaren om de utredningar som kan vara intresse för förvaltarens uppdrag.

REKON har anfört sammanfattningsvis följande. Konkursförvaltaren har en ovillkorlig skyldighet att efterforska och anmäla brott i den utsträckning som anges i 7 kap. 16 § konkurslagen. Hur detta ska ske saknas närmare föreskrifter om. Förvaltaren torde dock ha att eftersträva ett tillvägagångssätt som är ändamålsenligt och kostnadseffektivt. – Det finns ett flertal myndigheter som utreder och påtalar brott som avses i 7 kap. 16 § konkurslagen. Det kan inte komma på fråga att en konkursförvaltare ska vända sig till alla dessa med en förfrågan om en åtalsanmälan är gjord eller under utarbetande. Möjligheten för förvaltaren att vända sig till Ekobrottsmyndigheten är inte heller en lösning eftersom det råder en betydande svårighet att få relevant information därifrån. – Parallella utredningar förekommer kanske i några procent av samtliga konkurser och förfaller därmed ganska sällsynta. En ordning där konkursförvaltaren i varje konkurs går ut med förfrågningar skulle medföra en kraftig ökning av administrativt arbete med den enda nyttan att i några enstaka fall undvika dubbelarbete. Det enda rimliga är att konkursförvaltaren, oberoende av förhållandena i övrigt, fullgör sin anmälningsplikt. Ekobrottsmyndigheten får sedan avgöra hur anmälan ska hanteras.

Målet föredras och hovrätten fattar följande

BESLUT (att meddelas 2010-06-08)

Slut

Hovrätten ändrar tingsrättens beslut och bestämmer förvaltararvodet till 200 375 kr, varav 40 075 kr avser mervärdesskatt, samt fastställer utdelning i konkursen i enlighet med förvaltarens förslag, se bilaga A, med däri gjorda justeringar.

Skäl

Enligt 14 kap. 4 § andra stycket konkurslagen får arvodet till en förvaltare inte bestämmas till ett högre belopp än vad som med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet varmed det har utförts samt boets omfattning kan anses utgöra skälig ersättning.

Den övergripande frågeställningen i målet är om eller i vilken utsträckning konkursförvaltaren äger rätt till ersättning för nedlagt arbete på brottsutredning och brottsanmälan.

Bestämmelser om förvaltarens utrednings- och anmälningsskyldighet, såvitt nu är i fråga, återfinns i 7 kap. 15-17 §§ konkurslagen. Bestämmelserna innebär i korthet att förvaltaren har en skyldighet att efterforska främst sådan brottslighet som avses 11 kap. brottsbalken (borgenärsbrott m.m.) eller sådana förfaranden som kan föranleda näringsförbud och att omedelbart underrätta allmän åklagare om sådana misstankar föreligger och grunden för dessa.

En inledande fråga är om eller på vilket sätt ovan angivna skyldigheter påverkas av att det hos någon myndighet redan genomförts eller pågår en revision eller brottsutredning rörande, helt eller delvis, samma sak.

Någon i författning reglerad inskränkning av förvaltarens nu omnämnda skyldigheter finns i och för sig inte. Det ligger emellertid i sakens natur att en förvaltare med kännedom om en tidigare eller pågående skatterevision eller förundersökning i brottmål också inhämtar uppgifter från denna i den utsträckning som det har betydelse för förvaltarens egen utredning. Genom ändringar i sekretesslagstiftningen år 2003 (numera införda i 27 kap. 8 § och 35 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen [2009:400]) har förvaltaren getts möjlighet att ta del av sekretessbelagda uppgifter från en förundersökning om uppgifterna kan antas ha betydelse för konkursutredningen. Likaså utvidgades samma år förvaltarens möjlighet att på ett tidigt stadium få del av sekretessbelagda uppgifter från en pågående skatterevision. Syftet med dessa ändringar var att

effektivisera konkursutredningsarbetet och undvika dubbelarbete (prop. 2001/02:191 s. 54 ff.).

Även om en tidigare eller pågående utredning typiskt sett är ägnad att begränsa de utredningsåtgärder som en konkursförvaltare kan behöva företa, påverkar den inte konkursförvaltarens ansvar för att konkursutredningen får tillräcklig omfattning och rätt inriktning. Vare sig ändamålsskäl eller annat talar för att konkursförvaltarens anmälningsskyldighet enligt konkurslagen skulle inskränkas eller helt bortfalla till följd av att en brottsanmälan om helt eller delvis samma sak redan är gjord. En annan sak är om en tidigare gjord anmälan leder till en förundersökning som läggs ned t.ex. på grund av att brott inte kan styrkas. Med vetskap om den nedlagda förundersökningen torde nämligen en förvaltare normalt sakna tillräcklig grund (jfr bl.a. bestämmelserna om falsk eller vårdslös tillvitelse i 15 kap. 7 § brottsbalken) för att göra en egen brottsanmälan rörande samma sak, om han inte samtidigt kan prestera något nytt i utredningsväg. En förvaltare som endast har kännedom om att en förundersökning inletts torde ha motsvarande anledning att – innan han själv gör en anmälan – förvissa sig om att åklagaren inte redan prövat bärigheten av de brottsmisstankar som förvaltaren avser att anmäla.

En fråga som aktualiseras i detta sammanhang är hur förvaltaren ska få kännedom om relevanta brottsutredningar. TSM:s uppfattning är att det måste ankomma på en konkursförvaltare att själv efterforska huruvida det finns några pågående eller tidigare brottsutredningar av betydelse medan Klas Hökerberg menar att det inte kan åligga en förvaltare att själv göra sådana efterforskningar utan att det i stället bör ankomma på åklagare och andra brottsutredande myndigheter att underrätta förvaltare om pågående utredningar.

Enligt hovrättens mening ligger det närmast till hands att besvara den nu resta frågeställningen utifrån allmänna ändamålsöverväganden. Det synes då framstå som mer naturligt att en handlingsplikt av angivet slag läggs på den som sitter inne med information än på den som söker information. Det bör därför i första hand vara en uppgift för den myndighet som genomför en revision eller en brottsutredning att upplysa förvaltaren om den pågående revisionen/utredningen.

Hovrätten saknar emellertid skäl att gå närmare in på detta i förevarande mål. Av utredningen i målet framgår nämligen att Klas Hökerberg som underlag för sin anmälan haft tillgång till Skatteverkets revisionspromemoria och omprövningsbeslut. Likaså visar den av TSM ingivna skrivelsen att han redan i januari 2008 varit införstådd med att det pågick en förundersökning hos Ekobrottsmyndigheten.

Den nu omstridda delen av arvodet avser, som hovrätten uppfattat det, följande av Klas Hökerberg vidtagna åtgärder.

- Inventering och förteckning av bolagets räkenskapsmaterial som erhållits från Skatteverket.
- Genomgång av Skatteverkets revisionspromemoria och omprövningsbeslut.
- Korrespondens och telefonsamtal med revisor angående granskningsuppdrag av bolagets räkenskapsmaterial.
- Granskning av revisionsrapporten.
- Upprättande och ingivande av brottsmisstanke och näringsförbud samt vissa kontakter med Ekobrottsmyndigheten.

För att en förvaltare över huvud taget ska kunna ta ställning om eller i vilken utsträckning utredningsmaterial hos annan myndighet kan ha relevans för konkursutredningen, torde få krävas att han åtminstone översiktligt sätter sig in i det. I det aktuella fallet omfattar enbart Skatteverkets omprövningsbeslut 21 sidor exklusive bilagor. Med hänsyn härtill och med beaktande av vad som tidigare anförts rörande förvaltarens utrednings- och anmälningsskyldighet finner hovrätten att åtgärderna under de fyra första punkterna är ersättningsgilla. Någon anmärkning mot omfattningen av nedlagt arbete hänförligt till dessa åtgärder i sig har inte gjorts från TSM:s sida. Det saknas därför skäl att sätta ned arvodet till den del det hänför sig till nu berörda åtgärder. När det däremot gäller den sista punkten – upprättande och ingivande av brottsmisstanke m.m. – gör hovrätten följande överväganden.

Den av Klas Hökerberg avfattade anmälan till Ekobrottsmyndigheten omfattar en och en halv A 4-sida. I sak har förvaltaren i sin anmälan hänvisat till Skatteverkets omprövningsbeslut, som bilagts anmälan. Underlaget för förvaltarens anmälan synes där-

för vara identiskt med det underlag som legat till grund för Skatteverkets anmälan. Eftersom utredningen visar att Klas Hökerberg känt till att en förundersökning inletts med anledning av Skatteverkets revision har han enligt hovrättens mening också bortinnan han upprättat och gett in sin anmälan – förvissa sig om att åklagaren inte redan prövat eller stod i omedelbart begrepp att pröva bärigheten av de brottsmisstankar m.m. som han avsåg att anmäla. Hade han gjort det hade han fått klart för sig att det saknades skäl för honom att upprätta och ge in en egen anmälan. Klas Hökerbergs nu berörda åtgärder har således varit onyttiga för konkursboet. Skäl att sätta ned arvodet på denna grund föreligger därför.

TSM har gjort gällande att cirka 10 000 kr exklusive mervärdesskatt av begärt arvode hänför sig brottsutredning och brottsanmälan under det att Klas Hökerberg närmast synes vara av den uppfattningen att det i stället rör sig om 5 000 kr.

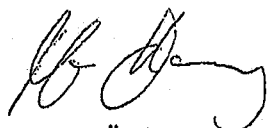
Med utgångspunkt i att de åtgärder som hovrätten funnit inte vara till nytta för konkursboet enbart hänför sig till upprättande och ingivande av brottsanmälan finner hovrätten att det belopp med vilket nedsättning ska ske skäligen kan bestämmas till 2 000 kr exklusive mervärdesskatt.

Eftersom ingen rest invändningar mot förvaltarens utdelningsförslag bör utdelningsförslaget fastställas med de justeringar som hovrättens beslut i arvodesfrågan ger upphov till.

HUR MAN ÖVERKLAGAR; se bilaga

Överklagande senast den 2010-07-06

Som ovan

Moa Östberg

Prot. uppvisat

cs

llh